No. 2067 Zaterdag 18 Augustus 1923. 40ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: St. Elisabeth's Gasthuis.
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Een Grootbedrijf.

De steeds stijgende groei van de scheepvaart in onze haven trekt wel de aandacht. In dit nummer geven wij daarover meer bijzonderheden.

Welk een groot aandeel de *Cur. Petr. Mij* daarin heeft, is eveneens bekend. De vorige maand leverde tot dit getal haar vloot alleen 83 stoomschepen, die met lading ruw-olie van Maracaibo in onze haven binnenkwamen. Voeg daarbij de stoomschepen, die hetzij hier een lading stookolie innamen of de schepen, die andere producten dezer Mij. bv. petroleum of gasoline naar elders vervoerden, en men begrijpt hoeveel de *Isla* tot den tegenwoordigen bloei van ons eiland bijbrengt.

Toch wordt een anderen factor te veel over het hoofd gezien. Wij bedoelen *de Curaçaosche Mijnbouw My*, van ouds beter bekend als de *Phosphaat-Ontginning van Sta Barbara*, met haar eigen verschepingshaven Newport.

Dat bedrijf is uren ver van de stad verwijderd. Men merkt er hier rondom de haven weinig of niets van. Alleen komt zoo nu en dan een schip, dat te Newport een lading phosphorzure kalk heeft ingenomen, even de haven binnen om hier steenkolen [illegible] olie voor [illegible] alles.

In werkelijkheid is dat gelukkig nog niet alles. Deze My draagt het hare bij en in niet geringe mate door de aanslagen in alle belastingen en niet het minste door het uitvoerrecht van 6%, dat van de waarde van haar product geheven wordt, tot stijving der Koloniale Kas.

De Curaçaosche Mijnbouw Maatschappij is een grootbedrijf, dat welvaart en voorspoed rondom zich heen verspreidt op ons eiland.

Doch men moet dat bedrijf met eigen oogen gezien hebben om er zich eenig denkbeeld van te kunnen vormen. Nog niet lang geleden hadden wij de eer daar door den Chef MR. GODDEN op die terreinen te worden rondgeleid en alles in oogenschouw te mogen nemen.

Als men van de stad uit in drie kwartier rijdens per auto voor de poort van de oude plantage Sta Barbara aankomt, is men nog bijna een kwartier van de eigenlijke ontginning en van de haven Newport verwijderd. Langs een mooien rijweg, waar men bezig was een nieuwe telefoonlijn aan te leggen langs onverwoestbare ijzerbetonpalen, komt men eerst voorbij het eigenaardige antieke plantagehuis en ziet men de donkere als een reuzenmuur loodrecht tot bijna 200 Meter hoog opstijgende rotsgevaarten van den St. Barbaraberg. Ook hier ontwaart men nog geen spoor van mijnbouw. Doch wanneer men den berg in zijn geheele lengte is voorbijgereden, komt men aan de andere zijde, en ziet men [illegible] ziet vooruit de haven van Newport, [illegible] de fabrieksgebouwen en links de spoorbaan langs de helling van den berg opstijgen tot ruim 100 Meter hoogte, waar de phosphorzure kalk in groote steenklompen door nijvere handen uit den berg gekapt worden.

Zooals men weet, werden deze phosphaatlagen in het jaar 1874 door den Heer Cornelis S. Gorsira Mzn. bij gelegenheid dat hij hier op jacht was ontdekt. Het is hier de plaats niet, de verdere zeer ingewikkelde geschiedenis van deze mijnen op te halen. Na jaren lang te hebben stilgelegen, is door de tegenwoordige Maatschappij de ontginning kort vóór den grooten oorlog opnieuw ter hand genomen.

Thans werken hier geregeld onder het toezicht van een 20 tal Engelsche ingenieurs een 450 tal werklieden, waarvan 300 Arubianen, en eenigen van het Venezolaansche eiland Margarita, de rest van Curaçao en Bonaire afkomstig zijn. De jongens verdienen hier nog een gulden daags, de volwassenen 1.75 fl., allen met de kost vrij (ontbijt, middag- en avondeten), terwijl verschillende bekwame ambachtslieden, timmerlui, smeden, en metselaars zelfs een dagloon van 1 tot 1½ dollar besommen. In twee ruime loodsen [illegible] 200 [illegible] vinden de arbeiders hier in hangmatten hun nachtlogies. De Arubianen hebben een aparte loods.

Slechts een heel klein percentage van deze arbeiders vindt zijn werk aan de haven en in de fabrieksgebouwen, de overgroote meerderheid zijn mijnwerkers, die gestadig de steenklompen uit den berg kappen en in de wagons laden. Op ongeveer 100 Meter hoogte heeft men een breeden weg langs den berg uitgekapt, waar een spoorbaan loopt. Hier rijdt een eigenaardig gebouwde locomotief met een tiental kleine ijzeren wagons langs om de lading phosphorzure kalk in ruwe steenklompen op te nemen. Rechthoekig op deze baan loopt een andere kabelbaan met dubbel spoor uitgekapt in de helling van den berg. De volle wagons rijden den berg af en door een ingenieuse vinding trekt deze afdalende geladen trein den anderen trein met leege wagons den berg op.

De beweegkracht voor het geheele bedrijf is electrisch. In het machinegebouw staan drie groote stoomketels, nu nog door steenkolen gevoed, doch die weldra voor stookolie zullen ingericht worden, waarvoor reeds twee groote olietanks elk van 500 ton inhoud gereed staan, die door pijpleiding verbonden zijn met den havenwal. Hier komen de olietankbooten vastmeren, van waaruit de stookolie (residu) wordt opgepompt naar die tanks.

Van die stoomketels gaat de stoom in een belendend gebouw naar 3 stoommachines, elk van 200 P. K., die op dezelfde as gekoppeld ieder een dynamo in beweging brengen, die de electrische kracht produceeren voor het geheele bedrijf.

Hier staan de schakelborden opgesteld, waar de stroomverdeeling geregeld wordt naar de afzonderlijke afdeelingen.

Het meest interessante gedeelte is wel de reusachtige installatie van 3 verdiepingen hoog, geheel in ijzerconstructie, van ongeveer 10 Meter hoogte onmiddelijk verbonden met een ijzeren brugbouw, waarover de geladen wagons direct van de spoorbaan één voor één de hoogste verdieping van dit gebouw binnenrijden. Elk wagon wordt in een ijzeren hok geduwd, een handelbeweeg en de wagon staat rotsvast met grendels vastgeklemd. Nog een handelbeweging en het geheele hok met de wagon en lading incluis maakt een omtuimeling van een halven cirkel en laat met donderend geweld zijn geheelen inhoud van steenklompen in een ijzeren koker vallen. Zoo staan er nog twee dergelijke hokken met kokers naast elkander, waar bijna terzelfder tijd hetzelfde mechanisme dezelfde werking verricht. Terstond brengt de handel het ijzeren hok met den leegen wagon weer in zijn vroegeren stand terug. Door een onzichtbaar duwtje [illegible] de wagon aan de andere zijde het hok [illegible] een beweegbare ijzeren helling, waarbij door een stelsel van stangen automatisch langs die helling wordt opgetrokken en een plaats krijgt achter de locomotief, die zoodra de reeks voltallig is, er mee wegrijdt om boven op den berg een nieuwe lading te gaan halen.

Zoodra die ijzeren koker die wagonlading steenen verzwolgen heeft, valt deze op een verdieping lager in een z.g. *crushard*, door een sterken electromotor gedreven. Zoo'n *crushard* is een soort molen, waarin die steenklompen gedeeltelijk tot stof deels tot kleinere steenen verbrijzeld worden. Zoo zijn er tegelijk drie molens aan het werk, dat natuurlijk met een oorverdoovend geluid en met wolken van stof gepaard gaat. De gemalen phosphaat wordt nu uit een koker, die op de benedenverdieping uitmondt, op een steeds voortloopende, in eenigzins hollen vorm gebogen riem zonder eind van ongeveer een halve meter breedte opgevangen, die het materiaal automatisch tot aan den wal brengt, waar het door een stortkoker in het ruim van het schip valt. Op die wijze kan een schip ongeveer 800 ton lading aan phosphaat per dag innemen.

Dien dag lag de Duitsche boot *Waldtraut Horn* tegen den wal, waarvan de lading bestemd was voor Flensburg. Op die wijze waren in het korte tijdsverloop van 9 Juni tot einde Juli reeds 20.000 ton phosphaat van Newport verscheept. De prijzen van de phosphaat zijn dit jaar gedaald. Op het oogenblik is hij ongeveer 19 gld. per [illegible] ton, waarvan het Gouvernement 6% aan uitvoerrecht ontvangt per ton van 1000 KG.

Wanneer men hier aan de haven een kolenschip ziet lossen of een der stoombooten een lading bunkerkolen ziet innemen, dan kan men zich dat niet anders voorstellen dan met een heele lange sliert haveloos gekleede, met kolenstof overdekte, roezemoezende mannetjes, die in vluggen pas met een kolenmand op den schouder of op het hoofd de loopplank passeeren. Een boot, die te Newport voor den wal ligt, maakt onwillekeurig den indruk, alsof er een werkstaking onder de bootwerkers is uitgebroken. Alleen het geraas van de omtuimelende wagons en van de crushards beduidt u, dat de fabriek in volle werking is. Doch op en bij de boot ziet men ter nauwernood een werkman. Alles gaat automatisch. Ook in het fabrieksgebouw, dat wij hierboven beschreven hebben, merkten wij niet veel meer dan een 30 werklieden, die niet anders te doen hadden dan een handel del om te gooien, een wagon voort te duwen en vast te haken of met een ijzeren hark het invallen der steenklompen in de crushard te regelen.

Met dezen pas voltooiden bouw der reusachtige installatie voor het machinaal breken der steenen en het automatisch laden der schepen heeft de My haar bedrijf geheel op de vereischte hoogte gebracht. Welke enorme kosten met deze inrichting verbonden waren, kan men slechts benaderen wanneer men met eigen oogen dat alles in werking gezien heeft. Toch beteekent deze installatie een groote besparing. Dit is een uitgave geweest voor eens en altijd, die niet weer behoeft herhaald te worden. Vroeger vereischte elk schip, dat hier voor lading kwam, een heel leger werkvolk, dat aan de mijnarbeid tijdelijk moest onttrokken. Nu worden deze steeds terugkeerende kosten voor het laden uitgespaard, terwijl het uitkappen der steenen in den berg niet onderbroken wordt.

Men is nu bezig nabij de haven nog een paar groote loodsen te bouwen, waar een groote reserve van phosphaat kan opgestapeld worden.

Luchtige, bijzonder praktisch aangelegd gebouwen, ingericht voor clubgebouw, voor kantoren en woning voor den Chef en het hoofdpersoneel, alles electrisch verlicht, staan op korten afstand op een verhooging van het terrein en bieden op het uitgestrekt terras temidden van een weelde van boomen en sierplanten een frisch gezellig zitje met een heerlijk vergezicht op de haven van Newport en de Caraibische zee.

Met eere mag dit grootbedrijf van de *Curaçaosche Mijnbouw Maatschappij* genoemd worden. Men zou hier op ons eiland niet een dergelijk grootsch en zóó modern geoutilleerd bedrijf verwachten. Wij hebben er geen spijt van het met eigen oogen gezien te hebben. Aan den Heer Godden, die de vriendelijkheid had ons overal rond te geleiden en nauwkeurig in te lichten, onzen oprechten dank.

De beteekenis van Curaçao voor de Volkenkunde van Z.-Amerika.

DOOR

PROF. DR. J. P. B. DE JOSSELIN DE JONG.

III.

Vanwaar en hoe hebben zij (de Karaïben en Arowakken) zich over hun tegenwoordig reusachtig bevolkingsgebied verbreid, hoe is hun politieke en cultureele verhouding en vooral, hoe was die vroeger? Ziedaar enkele van de voornaamste vragen, die den ethnologischen onderzoeker op dit terrein steeds voor den geest staan. Vroeger placht men zulke problemen *op te lossen*. Men meende met behulp van de taalvergelijking, de inheemsche traditie en allerlei andere aanwijzingen de *bakermat* van een volk of een volkerengroep te kunnen terugvinden. Tegenwoordig zijn wij bescheidener geworden. Wij hebben geleerd, dat de historische werkelijkheid altijd oneindig meer ingewikkeld is, dan het meest nauwgezette onderzoek ooit aan den dag kan brengen. En wij zijn dus nu al heel blij, wanneer wij op den onmiddelijk aan den historischen tijd voorafgaande periode eenig licht kunnen werpen. Zoo zouden wij het nu als een wetenschappelijke aanwinst van belang beschouwen, als wij konden te weten komen, hoe de beide stammengroepen in kwestie ten tijde van de ontdekking over het noordelijk kustgebied van Zuid-Amerika verdeeld waren. Wie de oudste berichten over de bevolking dezer streken doorleest, komt ze voortdurend beide tegen, maar de mededeelingen zijn verward, wemelen natuurlijk van aardrijkskundige fouten en verkeerd begrepen inlichtingen, afkomstig van de inheemsche bevolking met wie de ontdekkers niet of slechts gebrekkig konden praten. Veel duidelijker schijnen op het eerste gezicht de berichten. die op de Antillen betrekking hebben. Dat de diverse volkjes, die Columbus en zijn opvolgers op de Bahama's en de Groote Antillen aantroffen, grootendeels nauw aan elkaar verwant waren, zoowel wat taal als beschaving in 't algemeen aangaat, staat vrijwel vast. Zoo bleken inboorlingen, die Columbus van een der eilanden op goed geluk als tolk meenam, inderdaad ook op andere eilanden als zoodanig dienst te kunnen doen. Indien er een opvallend verschil had bestaan tusschen de beschavingstoestand op het eene en dien op een ander eilend, zou dat den ontdekkers, die een groote belangstelling aan den dag legden voor al het vreemde dat zij zagen, zeker niet ontgaan zijn. Deze bevolking wordt ons geschetst als bijzonder zachtaardig, rein van zeden en knap van uiterlijk. Uit hetgeen de Spaansche berichtgevers meedeelen over hun leefwijze, hun maatschappelijke en politieke organisatie en hun godsdienst, blijkt dat zij met recht tot de zoogenaamde „cultuurvolken" der Amerikaansche oudheid gerekend kunnen worden, al hadden zij het beschavingspeil der Axteken en Peruanen nog niet bereikt. Van hun taal heeft helaas geen der oude kolonisten studie gemaakt. Voor het onderzoek daarvan zijn wij aangewezen op hetgeen wij van heinde en ver uit de oude kronieken, rapporten en aardrijkskundige beschrijvingen bijeen kunnen lezen, terwijl natuurlijk ook in de oude Indiaansche plaatsnamen menig belangrijk gegeven schuilt. Hoewel nu dit taalkundig onderzoek nog nooit met de noodige vakkennis en nauwkeurigheid is verricht, schijnt uit het weinige dat ons van deze talen bekend is, toch wel met vrij groote zekerheid te blijken, dat zij tot de Arowaksche taalfamilie behooren, en dat hun naaste verwanten dus op het Zuid-Amerik. vasteland te zoeken zijn. Helaas zullen de meeste leemten in onze kennis van deze stammen, zeker een der merkwaardige bevolkingsgroepen van de Nieuwe wereld, nooit worden aangevuld. Immers vóór de neiging tot studie van buiten-Europeesche volken en beschavingen geboren was, had de christelijke beschaving van dien tijd de menschen weggevaagd. Een deel viel ten offer aan de toenmalige zendingspraktijken en stierf op den brandstapel (sic!!! *Amigoe di Curaçao*;) een nog grooter

Het rad der wereld draait...

Er wordt ons verhaald van een of anderen vorst, wiens land door de Romeinen was veroverd en die volgens de harde Romeinsche gewoonte met andere vernederde lotgenooten den wagen moest trekken, waarop de Romeinsche veldheer zijn triomftocht door Rome hield. Gedurende dien tocht keek de overwonnen vorst steeds naar een van de draaiende wielen van den zegewagen. En op de vraag van den Romein, waarom hij steeds naar dat rad keek, antwoordde hij, dat hij geboeid werd door het feit, dat het deel van het rad, hetwelk nu *boven* was, weinige oogenblikken later *onder* was, terwijl het deel, dat *onder* geweest was, even laten *boven* was! De triumphator begreep den zin dier woorden en schonk den vorst de vrijheid terug.

Het rad der wereld draait. Het draait langzaam; een of twee malen tijdens een menschenleeftijd. Maar het draait gestadig en niemand ter wereld kan het tegenhouden.

Ruim vijftig jaren geleden stortte het derde Fransche Keizerrijk ineen. Het had geschitterd in uiterlijken glans; het had de hegemonie op het vasteland van Europa bezeten. Vol zelfbewustzijn, de borst hoog opgezet van militaire „glorie" en ijdelheid, had het de eerste viool gespeeld in het concert der mogendheden en wilde het die blijven spelen. Toen kwam de vernedering, grooter en harder dan Frankrijk ooit had kunnen droomen. Al de schoone schijnglans verdoofde; de „glorie" verkeerde in vernedering. De eene slag viel na den andere en de Keizer zelf werd gevangen genomen. Het Keizerrijk stortte ineen als een bouwvallig huis en de Commune woedde in de hoofdstad, terwijl de vijand ze met een ondoordringbaren gordel had omsloten, Het vredesverdrag maakte een einde aan de Fransche hegemonie en *in het paleis van Versailles* — o bittere smaad! — werd de stichting van het nieuwe *Duitsche* Keizerrijk gevierd.

Het rad der wereld draait.

Veertig jaren geleden scheen de isoleering van Frankrijk volkomen te zijn. Het Tweevoudig Verbond tusschen Duitschland en Oostenrijk is door Bismarck's zeer „zielbewusste" politiek uitgegroeid tot het Drievoudig Verbond. En de verhouding tot Rusland is na allerlei moeilijkheden weer goed geworden. Duitschland heeft den rug en de flanken gedekt en Frankrijk staat alleen. Maar al draait het rad langzaam, het draait. In Rusland groeit de anti-Duitsche invloed; er komt steeds meer toenadering tot Frankrijk. Duitschland voelt zich in den rug niet meer veilig.

Tien jaren later is het rad der wereld merkbaar verder gedraaid. Bismarck is gevallen en een impulsieve, grillige hand heeff het roer van staat vastgegrepen. Die hand is den druk der golven niet gewassen. De goede verstandhouding tot Rusland verliest haar feitelijke beteekenis, doordat de Fransch-Russische entente een Verbond wordt. Duitschland ligt tusschen twee eventueële vijanden in en de Duitsche politiek is niet handig noch bekwaam genoeg, dat te voorkomen. En toch, welk een zonderling, onnatuurlijk Verbond: de republiek aan de Seine met haar luchthartige bevolking en het autocratische land van den Tsaar met zijn logge, onontwikkelde, rechtelooze bewoners! Zou zulk een geforceerde combinatie niet door *echte* staatslieden te Berlijn verhinderd kunnen zijn?

Doch het rad der wereld draait onverbiddelijk verder. Wéér tien jaren later is de politieke constellatie nog ongunstiger voor Duitschland. Frankrijk en Engeland, van ouds erfvijanden van elkander, die over het smalle Kanaal heen achterdochtige blikken naar elkander wierpen, halen een streep door het verleden, leggen aan hun politieken en kolonialen (Fashoda!) naijver het zwijgen op en sluiten een overeenkomst. En twee jaren, nadat de Russische nederlaag tegen Japan door de Engelsche pers met gejuich was begroet, wordt datzelfde Rusland *der Dritte im Bunde* en staat de Triple Entente tegen de Triple Alliantie. Het deel van het rad, dat in 1871 boven was, is thans bedenkelijk dicht het onderste punt genaderd.

Nog tien jaren verder en de bom is gebarsten. En het drama van 1871 herhaalt zich..... aan de overzijde van den Rijn. Het duurt veel langer, het eischt ongelooflijk meer offers, maar het einde is niet anders. De zelfbewuste valsche roem en de schijnschoone overwinningsglorie, waarin men veertig jaren lang heeft geademd en geleefd, worden tot bitterheid en vertwijfeling. De uiterlijke glans taant en vergrauwt. En eindelijk stort het nieuwe Duitsche Keizerrijk krakend ineen, een puinhoop van politieken, economischen en financieelen chaos achter zich latend. En in *dezelfde* spiegelzaal van het paleis van Versailles, waar het Duitsche Keizerrijk in wereldschen glans en schittering werd geboren, teekent de Duitsche Republiek het document harer algeheele vernedering.

Doch het rad der wereld draait.... Vijf jaren zijn sinds het teekenen van den vrede van Versailles verloopen. In Duitschland is de chaos steeds hopeloozer geworden. Maar hoe is het politieke aanschijn van Europa? Rusland was reeds vroeger uitgeschakeld. De Triple Entente bestaat reeds lang niet meer. Wèl bestaat er een verdrag tusschen Rusland en........ Duitschland! Het oude Oostenrijk is weggevaagd en opgegaan in een aantal zelfstandige staten. De Triple Alliantie werd nog niet één jaar na het uitbreken van den oorlog door Italië op smadelijke wijze verbroken. En thans? Is er een nauwere verbinding op komst tusschen Italië, Oostenrijk en Hongarije, de oude vijanden, maar nu gericht tegen een gemeenschappelijken nieuwen vijand, Joego-Slavië? De Entente tusschen Frankrijk en Engeland, in 1904 begonnen, in 1914 en latere jaren bezegeld door stroomen van bloed, heeft nauwelijks nog eenige levenskracht meer. Haar *raison d'être* — het gevaar van het Duitsche overwicht — bestaat niet meer. En dus hernemen de normale, de innerlijke factoren hun recht. De oude tegenstelling, de eeuwenlange naijver herleven weer. De historie van Berlijn herhaalt zich te Parijs. Het militarisme, dat vroeger zijn hoofdzetel had te Berlijn, heerscht nu te Parijs. De zegeroes, de overwinningskolder, de arrogante overheerschingszucht, die na 1871 den Pruisischen kop op hol brachten, bezielen nu den Franschen geest. En de verachting der moreele en ethische krachten, de militaristische verblinding, de overschatting van de brute machtsmiddelen — het is in het hedendaagsche Frankrijk allemaal niet anders dan in het voor-oorlogsche Pruisen. Italië houdt zich steeds meer gereserveerd tegenover Parijs, en Engeland vraagt zich dagelijks met meer zorg af, of het zijn ontzaggelijke offers aan bloed en geld slechts heeft gebracht, om het eene gevaar voor den vrede te doen vervangen door het andere.

Geen ander feit heeft zulk een flitslicht op het veranderend aanschijn van Europa geworpen dan het bericht, dat Engeland zijn luchtvloot belangrijk zal gaan uitbreiden ter beveiliging van zijn land.... tegen Frankrijk. Dat bericht markeert het volslagen *bankroet* der politiek van Versailles. Het beteekent, dat alles bij het oude gebleven is: de politieke naijver der groote mogendheden onderling, de fatale achterdocht, de wedijver in bewapening, het machtsevenwicht, de zoogenaamde gewapende vrede, de oude, vloekwaardige spreuk: *si vis pacem, para bellum.* (Als ge vrede wilt bereid u voor den oorlog.) En het is Frankrijk, dat in het besef van zijn militaire overmacht welbewust en met „Pruisische" *Rücksichtslosigheid* dien weg in slaat. Het verliest zijn bondgenooten. Het prikkelt zijn vrienden. Het ruïneert de sympathieën in het buitenland. Het isoleert zich zelve. De Entente zal spoedig niet meer bestaan. Andere combinaties zullen ontstaan en Frankrijk zal alleen staan... met een volk van zestig millioen zielen naast zich, dat het door zijn bezettingspolitiek met al wat daaruit voort komt tot den bittersten haat heeft opgezweept.

De *Manchester Guardian*, altijd nog een sieraad der Europeesche journalistiek, heeft het historische van dit moment, waarop tusschen de twee landen de bewapeningswedijver weer zijn intrede doet, in een artikel ernstig belicht. En het blad zeide daarbij ongeveer ook dit: hoe meer Frankrijk zijn heil zal zoeken in de machtsmiddelen van het militarisme, *hoe zekerder de vergelding eens zal komen.*

Het rad der wereld draait.

En wat vandaag nog *boven* is, kan morgen *onder* zijn!

(Het Centrum.)

Berichten uit de Kolonie.

25-jarig Priesterfeest.

Woensdag jl. vierde (ook) de Zeer Eerw. Pater G. Potten zijn 25 jarig Priesterfeest. De Z. E. Jubilaris had zich tot dezen dag voorbereid door een geestelijke afzondering te Pietermaai, gedurende welke periode de Z. E. p. V. Janssens, pastoor te Barber, de parochieële zorgen van Westpunt zoowel als de voorbereiding voor het feest op zich had genomen. Keurig-netjes was de versiering zoowel in kerk, huis als daarbuiten en het geheel legde een welsprekend getuigenis af, dat een organisatorisch talent met de beschikbare krachten van Westpunt had gewoekerd.

De feesteling reed des morgens per auto van Barber en werd langs den weg door groepjes menschen verwelkomd. Bij Savonet ging het de eerste eereboog onder door; groen en palmtakken lagen over den weg verspreid totdat in de Sabana aangekomen, de auto's werden verlaten en na ontvangst door de feestcommissie, met de muziek van Scherpenheuvel voorop, de stoet processiegewijze naar de kerk optrok.

De feesteling werd begeleid door een kleine stoet van bruiden in Oud-Testamentische maagdendracht met palmen in de hand.

Langs dezen weg waren meerdere eerebogen opgesteld; van kerk en pastorie wapperden de vlaggen en het geheele ruime plein stond in feestdosch. Ook in het Godshuis was een keurige smaakvolle versiering aangebracht; het altaar, in frisch groen gehuld met witte bloemen, de wanden der kerk gedrapeerd met kleurige banieren, emblemata en guirlandes — alles gaf een rijk feestelijk aanzien, verhoogde de vreugde en inspireerde een jubelstemming onder parochianen en genoodigden.

Aan het sierlijk bekleed altaar droeg de Z. E. jubilaris de H. Mis van dankbaarheid op, hierbij geassisteerd door den Z. E. Pastoor M. v. d. Elsen als presbyter-assistens, den Z. E. Pastoor J. P. Delgeur als diaken en den Z. E. Pastoor L. van Hegelsom als subdiaken, terwijl de Z. E. Pater C. Hentzen (van Porto Rico) en R. Bührs als cantores fungeerden en de beide Eerw. Paters R. Jansen en Th. Bartel de officies van acolyth waarnamen. Het Zangkoor voerde op verdienstelijke wijze de tweestemmige Mis van Jaspers uit.

Na het Evangelie hield de Z. E. pater R. Wahlen, pro-Vicaris, de feestrede. Als tekst had gewijde redenaar de woorden gekozen: „Spiritus Sanctus supreveniet in Te et virtus Altissimi obumbrabit Tibi", een vergelijking treffende tusschen de hooge uitverkiezing der H. Maagd en den verheven staat van het H. Priesterschap. In treffende bewoording schilderde de redenaar hoe de priester door zijn deugd, voorbeeld en werking invloed uitoefent op het volk, zijn parochianen heiligt, die eens in den Hemel zijn gloriekroon zullen uitmaken.

Na de H. Mis trok de stoet van geestelijken en volk, door de muziek van Scherpenheuvel voorafgegaan, plechtig naar de school, waar opnieuw de fijn aangebrachte versiering aller aandacht boeide. Hier kwamen de parochianen hun dankbaar hart uitstorten, hulde brengend aan den beminden pastoor, hem belovend hun krachtig gebed en trouwe gehoorzaamheid, opdat hij eens met blijdschap rekenschap kon geven van zijn zware taak.

In verscheidene talen werd er gespeecht en het was een spontane huldiging der dankbare bewoners van het Westerstrand.

Ook de schoolkinderen lieten zich niet onbetuigd. Versjes, gezangen, leuke liedekens, cantates, kleine voordrachtjes had de jeugd ingestudeerd om hun pastoor op de hun eigen wijze te bejubelen en geluk te wenschen, terwijl ondertusschen het muziekkorps zijn vroolijke tonen deed weerklinken.

Hierop volgde een prettig samenzijn der paters, waar de jubilaris werd gehuldigd als een hartelijk confrater, als de oud-professor in de philosophie, leermeester van velen aldaar tegenwoordig. Geen wonder dat het kwinkslagen regende, uit de herinnering aan het verleden geput.

Om half zes kwam de muziek van Scherpenheuvel den jubilaris wederom afhalen teneinde het plechtig Lof te celebreeren. Z. E. werd hierbij geassisteerd door de E. E. P. P. S. Verwilst (v. Porto-Rico) en D. Reisch. Tot laat bleven de gasten nog gezellig bijeen om daarna per auto naar hun respectievelijke standplaatsen terug te keeren.

Westpunt heeft zulk een feest nog nimmer gevierd; de geloovigen waren dan ook buitengewoon verrast en opgetogen door de solemneele wijze waarop hun pastoor is gehuldigd. Hoewel aan het eindpunt van het eiland gelegen, heeft Westpunt in niets ondergedaan voor een feest in de stad; door de keurige, kranige wijze van voorbereiding waande men zich niet op zulk een afstand van de groote samenleving; den organisator hiervoor alle hulde!

Nog vele gelukkige jaren temidden zijner dierbare parochianen wenschen wij den jubilaris van ganscher harte toe.

Bovenwindsche Eilanden.

Nadat, blijkens een uit St. Thomas ontvangen radiogram, de pakketschoener *Johanna* reeds eenige dagen van dat eiland naar St. Martin vertrokken was, kwam onverwacht het bericht, dat de *Johanna* met averij aan masten en zeilen naar St. Thomas was moeten terugkeeren. Eenige dagen later werd de mail met een barkje op St. Martin aangebracht.

Naar verluidt, vorderen de herstellingswerkzaamheden aan de *Johanna* goed, zoodat zij binnenkort haar reis naar de Bovenwindsche Eilanden zal kunnen voortzetten.

Eenige dagen daarna werd weer een andere ongunstige zeetijding ontvangen. De Schoener *Harris* van St. Martin via Saba naar St. Kitts vertrokken, werd met gehavende boeg en masten door een stoomboot op sleeptouw genomen en in behouden haven gebracht.

Het is te hopen, dat het bij deze twee (hoewel niet ernstige) zeerampen zal blijven.

De *Thelma* doet nu de dienstreizen van de *Virginia.*

Indisch Leger.

De van gedetacheerd uit Curaçao teruggekeerde 1e Luitenant J. de Vries zal 8 September a.s. met het ss. *Rindjani* naar Oost-Indië vertrekken.

---

deel bezweek in de mijnen, aan ziekten, die, zooals overal, ook hier de Europeesche beschaving in haar gevolg meevoerde; en eindelijk bracht de verschrikking der slavernij velen tot individueelen of volkszelfmoord. Wanneer alle gepubliceerde en ongepubliceerde bescheiden, betrekking hebbende op deze eilanden, verwerkt zijn, een zware en waarschijnlijk hoogst ondankbare taak, dan blijft ons dus slechts één middel om onze kennis nog eenigermate aan te vullen, ik bedoel archaeologische opgravingen. Dat de Groote Antillen een zeer rijk arbeidsveld voor dit soort onderzoekingen opleveren is al lang bekend, maar pas in den laatsten tijd begint vooral in Noord-Amerika, de neiging op te komen, ook hier eens ernstig aan het werk te gaan.

Geheel anders luiden de berichten over de bevolking der *kleine* Antillen. Alle berichtgevers zijn het eens over hun krijgshaftige natuur en hun wild en schrikwekkend uiterlijk. Ook worden zij al vroeg als Karaïben betiteld, terwijl er bijgevoegd wordt, dat zij voortdurend in oorlog waren met hun doodsvijanden, de Arowakken, die in 't algemeen niet tegenover hun vechtlustiger en betere bewapende bestokers stand konden houden. Vroeger zouden ook de Kleine Antillen door Arowakken bewoond zijn geweest, maar dezen hadden voor de Karaïbische vloedgolf moeten wijken, totdat op het oogenblik, dat de Spanjaarden op het tooneel verschenen, alle kleine Antillen en tevens de oostelijke helft van Portorico hun Arrowaksche bevolking verloren hadden en uitsluitend Karaiben herbergden.

Tevens heet het, dat de Karaïben de gewoonte hadden om wanneer zij een Arowaksche nederzetting met succes overvallen hadden, de mannelijke bevolking uit te moorden, op enkelen na die bestemd waren om opgegeten te worden (vandaar het woord „kannibaal"), maar de vrouwen in hun eigen gemeenschap op te nemen.

Tot bevestiging van der laatste bewering wordt als argument aangevoerd, dat bij deze eiland-Karaïben de vrouwen tal van woorden gebruikten, die in de mannentaal niet voorkwamen en dat deze woorden klaarblijkelijk van Arowakschen oorsprong waren. Ik behoef U niet te zeggen, dat het ons veel waard zou zijn te kunnen bewijzen dat deze werkwaardige toestand inderdaad bestaan heeft. Het bericht klinkt aannemelijk, de gepubliceerde woordenlijstjes schijnen het te bevestigen en men vindt het vroeger bestaan eener Arowaksche vrouwentaal in de taalgemeenschap der eiland-Karaïben dan ook in de meeste hand — en leerboeken als een vaststaand feit vermeld. Toch is de werkelijkheid misschien heel anders geweest. Men moet beginnen met in aanwerking te nemen, dat vermoedelijk in geen taal ter wereld de wijze van spreken van den man en die van de vrouw in het geheel niet van elkaar verschillen. Dit verschil in woordenschat en idioom, dat zich natuurlijk geredelijk uit het psychisch onderscheid tusschen de sexen laat verklaren, is dus op zich zelf beschouwd geen verschijnsel, dat een bijzondere *historische* verklaring vereischt. Wel echter heeft men in een meer primitieve samenleving de neiging om dit, evengoed als allerlei andere natuurlijke verschillen en tegenstellingen, niet eenvoudig te aanvaarden als wat het is, maar in een gejikt godsdienstig—maatschappelijk groepeerings-systeem onder te brengen, doordat men, om het populair uit te drukken, overal wat achter zoekt. Het natuurlijke vrouwen-idioom kan dus licht een zekere magische beteekenis krijgen, die bij bepaalde gelegenheden sterk op den voorgrond treedt, en natuurlijk niet weinig tot zijn ontwikkeling of althans behoud bijdraagt. Zoo kan zich uit en naast het natuurlijke vrouwenidioom een magische vrouwentaal ontwikkelen, die, zooals een geheim of priestertaal, uit diverse bronnen put om zich naar behoefte te verrijken. In priestertalen vindt men bijv. behalve in onbruik geraakte woorden uit de eigen taal, ook dikwijls opzettelijke verbasteringen, en zelfs elementen die eenvoudig uit een andere taal zijn overgenomen, met of zonder hun juiste beteekenis. Ook het feit dat men in een vrouwenidioom woorden uit een buurtaal aantreft, is dus nog geen bewijs dat die vrouwen geroofd zijn en in gevangenschap haar eigen taal zijn blijven spreken. Maar bovendien is het aantal opgeteekende woorden te klein en is de taalkundige kant van de kwestie te weinig grondig onderzocht om de gebruikelijke verklaring te rechtvaardigen. Het eenige wat wel vast schijnt te staan is, dat de meeste der kleine Antillen ten tijde van de ontdekking door Karaiben bewoond waren. De meeste zeg ik, want alleen van de met name genoemde mogen wij feitelijk spreken; en zelfs onder deze waren er misschien, die weliswaar een Karaïbische kustbevolking hadden, met wie de Spanjaarden natuurlijk het eerst — en voorloopig alleen in — aanraking kwamen, maar in het binnenland een ander bevolkingselement herbergden. Is het dus wel waarschijnlijk, dat de Antillische archipel hoofdzakelijk door Arowakken en Karaïben bevolkt was en dat de eerstgenoemden er reeds waren toen de Karaïben er kwamen—, de kwestie hoe deze beide groepen over de eilanden verdeeld waren en wanneer ongeveer de Karaïbische invallen begonnen zijn, is met behulp der oude berichten alleen, niet op te lossen. Het eenige middel om iets meer te weten te komen is ook hier: de verdwenen bevolking zelf te laten spreken in haar nalatenschap, m. a. w. door middel van stelselmatige opgravingen en volledige inventaris van hare stoffelijke beschaving op te maken en, zoo deze beschaving niet homogeen blijkt te zijn, de herkomst van elk der verschillende beschavingstypen o. a. door vergelijking met wat wij bij de nog levende stamverwante volken in Zuid-Amerika vinden, nauwkeurig na te gaan.

Diocees Mérida.

Het Diocees Mérida in Venezuela is door Z. H. Paus Pius XI verheven tot aartsdiocees en de actueele bisschop MGR. ANT. RAMON SILVA van dat diocees dus verheven tot den rang van Aartsbisschop.

Het diocees van Mérida werd door Paus Pius VI in 1777 opgericht. Het oudste diocees van Venezuela is dat van Coro, dat in 1580 reeds zijn 5e bisschop had in den persoon van den Dominicaan fray Juan Manzanillo, die zich behalve bisschop van Venezuela, ook van de eilanden Curaçao, Bonaire en Aruba noemde, die toen nog onder de Spanjaarden stonden. Het is zeker dat deze bisschop ook op Aruba het H. Vormsel heeft toegediend.

In 1635 werd het Diocees van Coro naar Carácas overgeplaatst.

Scheepvaartbeweging.

De afgeloopen maand heeft weer een nieuw record opgeleverd voor de Scheepvaart in onze haven. Het gaat nog steeds door in stijgende lijn.

Er kwamen dit jaar onze haven binnen in

Januari	104	Stoomb.	113	zeilsch.
Februari	90	„	92	„
Maart	120	„	94	„
April	120	„	105	„
Mei	139	„	94	„
Juni	136	„	104	„
Juli	143	„	107	„

Marktberichten.

De stand van de markt te New-Yprk met betrekking tot de Curaçaosche exportartikelen was van 13 tot 27 Juli als volgt:

Dividivi: Slechts kleine partijtjes zijn te N. Y. aangekomen en de prijs van 39 dls. per ton van 2000 pd. blijft vast.

Ook de prijzen van de runderhuiden zijn iets verbeterd gedurende de laatste 14 dagen.

Wanneer deze verbetering stand houdt, spreekt het van zelf, dat er van den kant der looiers meer navraag naar dividivi moet volgen, omdat ze dit als looistof gebruiken. Om die reden worden ladingen en aanbiedingen van dividivi te N. Y. ingewacht.

Geitevellen: Sinds ons laatste bericht is er nog geen verbetering op de markt ingetreden. Wel wordt er tegen September eenige geringe verbetering verwacht. Om die reden zullen de verschepers goed doen hun ladingen tot dien datum op te houden om kosten van opbewaring in de depots enz. te vermijden, eveneens om het gevaar van vermindering in waarde te voorkomen, waaraan de vellen in de maanden van grootere hitte zeker blootstaan.

De prijs van Geitevellen van onze kolonie is 24 amer. cts

Aloë: Sedert de laatste prijsnoteering van 7 cts, heeft er geen navraag van opkoopers meer plaats gevonden, alhoewel ze er op attent gemaakt zijn, dat de oogst van dit jaar heel gering zal zijn en dat ze dan wel 10 cts per pd. zullen moeten betalen. Men hoopt natuurlijk, dat de prijzen die hoogte zullen bereiken, maar niet wanneer de warme maanden voorbij zijn en mits de verschepers zich er rekenschap van geven, dat hun berichtten van een te verwachten kleine oogst ook werkelijk waar zijn.

Herziening van het Regeerings-Reglement.

In ons vorige nummer deelden wij [illegible] dat het rapport der commissie in [illegible] de wijziging van het R. R. van Curaçao wel verschenen, maar niet openbaar zal worden.

Het Kol. Weekblad maakt het ons gemakkelijk, daar nog even op terug te komen. Het schrijft:

„In Curaçao is zoowel door den Kolonialen Raad als door den Gouverneur gesproken over de wenschelijkheid, dat de financieele verhouding tusschen Rijk en Kolonie op zoodanige wijze zou worden geregeld, dat de autonomie tot haar recht zou komen.

Daarvoor zijn verschillende stelsels, o.a. dat van de Suriname-commissie, dat in zekeren zin ook door den Kolonialen Raad is aanbevolen, en dat van een fixum der bijdrage van het moederland.

De Minister van Koloniën heeft bij de interpellatie-Marchant een tip van den sluier opgelicht.

Naar aanleiding van het bij de interpellatie-Marchant ter sprake gekomen verlangen van den gouverneur van Suriname, dat de minister tevoren aan den Gouverneur zou kennis geven van de aan den begrootingswetgever voor te stellen bijdrage van het moederland voor de gewone jaarlijksche uitgaven, zei de minister van koloniën letterlijk o.m.: „Ik vrees, dat een zoodanige gedragslijn vooral op dit oogenblik zeer ongewenschte consequenties zou meebrengen. Ik kan daaraan toevoegen, dat de meerderheid in de Commissie van Advies voor de herziening der West-Indische Regeeringsreglementen in haar onlangs verschenen advies evenzeer zich pertinent verklaard heeft tegen een gedragslijn als de gouverneur zou willen volgen en daarbij eveneens als hare meening heeft te kennen gegeven, dat van het denkbeeld van een fixatie voor langeren termijn, vooral ten opzichte van een land in wording als Suriname, moet worden afgezien.

Ik acht die conclusie in algemeenen zin juist. Na enkele weinige jaren zou de fixeering vermoedelijk onhoudbaar blijken te zijn. Wat verder fixatie te voren, voor één jaar aangaat, verklaart de commissie, geen enkel reëel voordeel daarin te zien.

Ook dit meen ik te moeten beamen."

Het is dus eenigszins anders dan wij eerst veronderstelden. Hier is niet van één stelsel maar van twee stelsels sprake n.l. dat van jaarlijksche opgave vooruit van het subsidiebedrag en dat van een fixum voor langeren tijd.

Aan het slot van zijn eerste antwoord zei de minister nog: „Of verder (behalve de aandacht, die op art. 48 Rr. moet gevestigd worden) de herziening van het Regeeringsreglement, die uit de jongste Grondwetsherziening zal voortspruiten, belangrijke principieele wijziging zal kunnen brengen, behoudens hetgeen ik zooeven heb opgemerkt, in de algemeene verhouding op staatsrechtelijk terrein tusschen de kolonie en het moederland, is een vraag, die te zijner tijd beschouwing zal vinden.

Ik voor mij deel in dat opzicht min of meer het vermoeden van den Gouverneur, dat in dit opzicht de verwachtingen niet te hoog gespannen mogen zijn. Intusschen neemt dat niet weg, dat wat in dit opzicht mogelijk is, gedaan zal moeten worden, opdat, voor zoover slechts eenigszins doenlijk, voor de toekomst wordt tegemoet gekomen aan hetgeen thans een onderwerp van voortdurende wrijving pleegt te zijn tusschen den minister en de bestuurders van de kolonie."

Automobilisme in de Ver. Staten.

Op den 1.ste Juli l.l. waren er in de Vereenigde Staten van Amerika geregistreerd 13.048.128 autos en trucks, wat een toename beteekent sedert denzelfden datum van 1922 van 2.410.000 autos. Volgens deze opgaven zouden er nu in de Ver. Staten één auto of motorcar voorkomen op elke 8.5 personen. Er is zelfs een Staat, nl. in Californië, waarin een auto of truck voortkomt op elke 4.9 personen.

Op ons eiland liep het getal in deze dagen tot 376 autos. En Curaçao heeft ruim 32.300 inwoners, dat is zoowat 1 auto of truck op de 86 inwoners.

De Jubileumspostzegels.

Ter gelegenheid van het regeeringsjubileum van de Koningin worden in Holland van Rijkswege jubileumspostzegels uitgegeven.

De jubileumspostzegels zullen zoolang de voorraad strekt, nevens de gewone postzegels verkrijgbaar zijn in de waarden van 2, 5, 7½, 10, 20, 25, 35 en 50 cent en van 1, 2½, en 5 gulden.

De jubileumspostzegels van 2, 7½, 10, 20, 25, 35, en 50 cent dragen de beeltenis van de Koningin, die van 5 centen van 1, 2½, en 5 gulden vertoonen een tronende figuur met schepter en Rijksappel.

Op de jubileumspostzegels zijn de bepalingen van toepassing, welke gelden voor de gewone postzegels.

Officieele berichten.

Aan den Gouvernements-Secretaris alhier H. J. T. Boomgaart is tot verder herstel van gezondheid veertien dagen verlofsverlenging verleend.

Aan den telegrambesteller bij den Post voor D. T. alhier E. A. Ellis is veertien dagen verlofsverlenging verleend.

Aan den Seiner bij den Post voor D. T. alhier C. R. Arends is veer tien dagen verlof naar Aruba verleend.

De heer M. Ph. van Romondt is benoemd tot secretaris van den Raad van Beroep voor de Inkomstenbelasting.

De neutrale openbare school.

Meester tegen bovenmeester.

't Gebeurde deze week te Vlaardingen, vertelt de *„Rotterdammer."*

Op hooger bevel moesten de kinderen op de Openbare school voor het a.s. jubileum onzer Koningin vaderlandsche liederen leeren zingen. „Wilhelmus", „Wien Neerlandsch bloed", „'t Is plicht", enz. De kleuters zingen deze liederen gaarne. Uit volle borst. Velen leeren ze reeds thuis, van ouders, broers of zusters. Waarom zouden ze ook niet? Wat is er nu mooier dan een echt vaderlandsch lied uit de heldere kelen van jongens en meisjes!

Meester echter dacht er anders er.

Meester was rood! Vuurrood! Meester bedankte er voor om kinderen liederen te leeren, die in strijd zijn met zijn heilige beginselen!

Die flauwe dingen!

Als de kinderen ouder zijn, zingen ze ze niet meer!

Dan zijn ze wijzer!

Aldus: meester wilde niet zingen.

Maar: meester *moest* zingen!

Kinderen keken vreemd en begrepen niet!

Toen het bewuste zanguur gekomen was, bleef meester op zijn standpunt en zong niet!

Toen kwam de bovenmeester.

En deze *beval* te zingen!

Meester werd nog *rooder*, maar nu natuurlijk-rood.

En de bovenmeester verdween.

Toen gebeurde het; „Maar kinderen, jullie *zult* zingen! zing maar naar h artelust."

Dat was een kolfje naar de hand der jongens en meisjes. Zingen dat ze deden! Uit volle borst! En meester stond met zijn rug naar de klas! Dat vonden de jongens best!

En ze zongen! ze zongen:

„Als Vaderlandsche jongens
Beminnen wij den grond!"

Meester zeide niets! Niets!

Maar aan 't eind werd het natuurlijk een warboel van belang. Alles tolde en rolde door elkaar!

Daar komt bovenmeester binnenstuiven!

Woedend! Wat is dat?

Hij begreep direct!

En de heeren kregen hooge ruzie!

De kleinen keken angstig en werden stil!

Eindelijk verdwenen beiden in de gang. Daar werd het debat voortgezet! En bijna werd 't vechten!

Ziedaar, iets dat gebeurd is! Werkelijk gebeurd is!

En dat in de komende maanden wel meer zal voorkomen!

Een waarschuwend woord voor de ouders, die nog steeds denken dat de Openbare School neutraal is!

Zeilvaart

gedurende de maand Juli 1923.

Binnengekomen van:		*Uitgezeild naar:*	
Aruba	15	Aruba	17
Barbados	4	Barbados	4
Bov. Eilanden	1	Bov. Eilanden	1
Bonaire	47	Bonaire	48
Cuba	1	Columbia	2
La Guaira	1	Haiti	1
La Vela de Coro	7	La Vela de Coro	7
Maracaibo	11	Maracaibo	7
Pampatar	1	Martinique	1
Pto. Cabello	11	Pto Cabello	8
Pto. Padre	1	Pto Rico	1
Pto Rico	2	Pto. Sucre	1
Pto. Sucre	1	Sto Domingo	2
Sto. Domingo	1		
St. Thomas	1		
Tucacas	1		
Van de kust	1		
Total	107	Total	100

Het Panamá-Kanaal.

Gedurende het laatste fiscaal jaar, dat op 30 Juni 1923 eindigde, was zoowel het aantal schepen, dat het Panama-kanaal passeerden, en waren ook de inkomsten veel grooter dan gedurende één der vorige jaren.

Volgens de statistieken zijn gedurende dit laatste jaar bijna 4000 schepen het kanaal gepasseerd, wat de som van 17.500.000 dls opbracht.

Gemiddeld gingen er 10.87 schepen per dag door het kanaal.

In 1921 passeerden er 2.892 schepen of 7.92 per dag.

In 1922 was het getal iets minder nl. 2.736 schepen.

In 1915 bedroeg het aantal maar 1.075 schepen.

Het totaal bedrag der rechten door de schepen betaald, gedurende het afgeloopen fiscaal-jaar, was 17.508.199 dls., dat is meer dan 50% méér dan eenig jaar te voren.

In 1921 bereikten de inkomsten 11.276.889 dls en in 1922 was het 11.197.823 dls.

In 1915 niet meer dan 4.367.550 dls.

Het dagelijksch gemiddelde van het aantal schepen en van de ontvangsten is geleidelijk het geheele jaar door toegenomen, nl. van 8.10 in Juli 1922 tot 13.90 in Juni 1923.

De maand, waarin het grootste aantal schepen passeerde, was de maand Mei van dit jaar, toen 419 schepen passeerden, en waarin de ontvangsten bedroegen 1.972.216 dls.

MUZIEKUITVOERING

Programma

voor Woensdag 29 Augustus 's avonds om 8 uur, BRIONPLEIN.

1. Wilhelmina Marsch — E. Wesly
2. Orpheus Ouverture — Offenbach
3. Piet Hein Hollandsche Rhapsodie — P. G. v. Anrooy
4. **Biba nos Reina Marsch** — J. P. Boskaljon
5. Pardon Valse — J. Riso
6. Herinnering aan den slag van Waterloo. Episode Militaire. — M. J. Kessels

Verklaring van het stuk No. 6.

De soldaten liggen in bivak in afwachting van den veldslag. Ze zijn in vroolijke stemming. Daar wordt de *taptoe* geblazen, het sein om zich ter ruste te begeven. — De vermoeidheid van den dag doet de krijgers al ras inslapen. — Zij droomen van hun verre geliefd tehuis. Men hoort den Hollander zijn *„Aan den oever van een snellen Vliet,"* den Engelschman *„Home sweet Home,"* den Duitscher het geliefde *„Morgenrot,"* de Franschman *„Marchons, Marchons,"* uit de Marseillaise zingen, terwijl een ander van *„Malbouroughs" en va-t-en guerre"* droomt. Van de gezamenlijke geallieerden hoort men *„Vrijheid die ik minne."* Daar wordt op eens de nachtrust verstoord door het signaal de *Reveille*. Fluks springen de soldaten van hun leger op. Ze zijn dadelijk weer in lustige beweging. — Men hoort hun morgengebed *„Wilt heden nu treden voor God."* Daar klinkt op eens het signaal *„Alarm."* Ieder loopt opgewonden te wapen.

In de verte hoort men de Franschen naderen, die tot den aanval opmarcheeren. — De geallieerden begeven zich ook in gevechtsorde. Men hoort de Engelschen met hun marsch *„Rule Britannia,"* daarna volgen de Hollanders met hunne Hoornmuziek *„Wie gaat er mee"* spelend. Nu volgen de Pruisen. — Nauwelijks zijn ze in opmarsch of Napoleon brengt zijne Artillerie in stelling. Weldra klinkt het eerste kanonschot en het gevecht is in vollen gang. — De slag wordt steeds verwoeder, de Franschen stormen met kracht vooruit, daar valt de *Prins van Oranje*. — Jammerend en zuchtend staat zijn staf om hem heen, treurig klinkt het oude *„Wilhelmus."* De Hollanders zijn woedend en wraak roepend stormen zij op de Franschen in. Napoleon zendt de cavallerie aan zijne troepen te hulp, daar verschijnen de Pruisen en vereenigd met de Engelschen vallen zij de Franschen aan, onder hun zang *„God save the king," „Heil dir im Siegerskranz.* De strijd wordt hevig, daar stormt de oude Garde in het gevecht. Hoe hevig de aanval ook is, de Franschen moeten wijken, de slag is voor hen verloren. Zij vluchten. Men hoort nog het geklaag en gesteun der gewonden. De laatste oogenblikken van een stervend jong Grenadier, hij gedenkt zijne moeder en in zijne laatste oogenblikken wil hij nog een deel der *Marsellaise* zingen. Het stuk eindigt met triomfmuziek der geallieerden.

Cur. Voetbal Comité *brengt aan de Voetbal Vereenigingen en het publiek ter kennis, dat de elftallen* **A.** *en* **B.**, *voor de wedstrijd ter gelegenheid van het Jubileum-feest zijn samen gesteld als volgt:*

A.

H. Hendriks
L. Borshot D. Senior
J. Martina H. Mantingh E. Bloemont
G. Lourens A. Maduro A. Araujo van Stroe F. Broekman

B.

A. Jourdain C. Daal R. Vos E. Isenia M. Martis
S. Hernandez E. Brants E. Cohen
A. Rodriguez W. Chatlein
P. C. Gorsira

STAAT van het aantal vaartuigen, die het eiland CURAÇAO in de maand uli 1923 aandeden, met de vermelding van hunne gezamenlijke inhoudsmaat.

	ZEILSCHEPEN. Inhoud in M^3.			STOOMSCHEPEN. Inhoud in M^3.		
	Aantal	Bruto	Netto	Aantal	Bruto	Netto
Maand Juli 1923	107	28.923	26.144	143	658.376	366.709
Vorige maanden	602	130.360	117.684	709	3.327.021	1.883.757
Totaal	709	159.283	143.828	852	3.985.397	2.250.466

Niet opgenomen zijn de schepen, die binnenkomen van de kustvaart en de visscherij.

BONAIRE

1898 31 Augustus 1923.

PROGRAMMA

van het Volksfeest te geven bij gelegenheid van het zilveren Regeerings-jubileum van H. M. KONINGIN WILHELMINA op den 30sten en 31sten Augustus 1923.

—o—

EERSTE GEDEELTE.

30 AUGUSTUS.

van 6 uur tot 12 uur 's morgens.

1o. Om 6 uur 's morgens op het vallen van een kanonschot van het FORT worden op de openbare gebouwen en van al de op de reede van Kralendijk liggende schepen de vlaggen geheschen, gevolgd door muziekuitvoering op het Wilhelminaplein.
2o. Boegsprietloopen 10 prijzen ad f. 1.
3o. Zwemwedstrijd 3 prijzen ad f. 3. f. 2. en f. 1.
4o. Wedstrijd in het eten van hardgekookte eieren 3 prijzen ad f. 3. f. 2. en f. 1.
5o. Kindertractatie.

Van 2 uur tot 6 uur 's namiddags.

1o. Touwtrekken. 10 prijzen ad f. 1.
2o. Wedstrijd in het hardloopen. 4 prijzen ad f. 1.25, 4 ad f. 0.75, 4 ad f. 0.50.
3o. Wedstrijd op ezels, 1ste prijs f. 7.50 2de prijs f. 5, 3de prijs f. 2.50.
4o. Voetbalwedstrijd tusschen HERCULES en BRION, daarna uitreiking van een beker op het voetbalterrein aan het winnend elftal.

Van 8 uur tot 9 uur 's avonds.

Optocht met fakkels en muziek door de straten van Kralendijk.

MIDDERNACHT.

Illuminatie van het Wilhelminaplein met lampions, bengaals- en electrisch licht bij het vallen van een kanonschot van het FORT.

TWEEDE GEDEELTE.

31 AUGUSTUS.

Van 6 tot 12 uur 's morgens.

1o. Muziekuitvoering door de straten van Kralendijk.
2o. Flesschentrekken 10 prijzen ad f. 1.
3o. Mastklimmen 10 prijzen.
4o. Tractatie aan het volk.

Van 2 uur tot 5 uur 's namiddags.

1o. Zakloopen 10 prijzen ad f. 1.
2o. Optocht met versierde autos door de straten van Kralendijk en omgeving, Afrit Wilhelminaplein.

Van 7 uur tot 10 uur 's avonds.

1o. Optocht met fakkels en muziek van af het Wilhelminaplein naar Playa Flor, door de Breedestraat, Savaanweg, Kerkweg naar het uitgangspunt terug.
2o. Prachtvuurwerk voor het Gouvernementshuis.

Op den 31sten Augustus zal in den voormiddag
te 7 ure een dienst van dankzegging in de

R. K. Kerk te Kralendijk en

te 8.30 ure een godsdienstoefening voor dankzegging in de Protestantsche Kerk worden gehouden.
te 9 ure audiëntie bij den Gezaghebber worden verleend en
te 10 ure aanbieding door de Jubileum-commissie aan het plaatselijk Bestuur van het Huldeblijk, zijnde een monumentale bank op het Wilhelminaplein plaats hebben.

Het publiek wordt beleefd verzocht de Commissie alle medewerking te verleenen om de feestelijkheden zonder stoornis te doen verloopen en alles naar wensch te doen slagen.

Namens de feestcommissie

De Voorzitter — De Secretario
N. H. HENRIQUEZ. — C. HART

N. B. De aanvang van de verschillende gedeelten van het feestprogramma zal worden aangekondigd door het lossen van kanonschoten.

BUITENLAND.

Een Pharao reist eerste klas.

Profesor Maropereo, een Italiaansch geleerde is thans bezig met een zeer belangrijken arbeid omtrent de oude geschiedenis van Egypte. n.l. een stelselmatig onderzoek van alle pyramides ten einde zoo mogelijk sporen te vinden van vier oude vorstengeslachten, van welke tot dusver nog geen monumenten konden worden ontdekt. Bij dit onderzoek vond hij te Sakhara in een pyramide de mummie van Koning Merenza, die in vroegeren tijd waarschijnlijk door plunderzieke Arabieren uit hare bewaarplaats te voorschijn was gehaald en zelfs van haar omhulsel was beroofd. De kostbare vondst werd voorzichtig opgenomen, om naar het museum van Bulacq te worden gezonden. Om daar te komen moest de mummie van Sakhara naar het spoorwegstation Bedreschin gebracht worden, wat alleen mogelijk was door haar dwars op den rug van een ezel te leggen. Te Bedreschin gekomen, zou het kostbare voorwerp als bagage verder gevoerd worden. Maar op de Egyptische spoorwegstations worden de te verzenden goederen niet naar het gewicht, doch naar hun inhoud berekend. Een bepaalde hoeveelheid stroo bijv. kost niet hetzelfde als een gelijk gewicht koren, enz.

Toen nu de doode Egyptische Koning op 't goederenbureau als bagage werd opgegeven, waren de moeilijkheden, die men ondervond, niet gering. In het tarief stonden mummiën niet vermeld en de spoorwegambtenaren wisten in 't geheel niet wat een mummie was, iets wat in het land der mummiën wel meer moet voorkomen.

„Maar wat drommel, wat is dan toch een mummie?" vroeg de ambtenaar en keek zijn tarief van het begin tot het eind door. Al zijn zoeken was echter vruchteloos, want deze waar was noch in het oude, noch in 't nieuwe tarief te vinden en nooit te voren was zulk een vracht op het station van verzending aangeboden.

Eindelijk werd de man ongeduldig en wierp zijn tarief op tafel, terwijl hij vroeg: „waarvoor dient het ding? Waarvoor wordt het gebezigd?"

't Is een mensch, een man!" antwoordde hem de leider van het museum.

„Goed, als 't een mensch is, dan moet er een biljet voor hem genomen worden als passagier", besliste nu de ambtenaar van het goederenbureau en keerde hem den rug toe.

Men was dus genoodzaakt voor koning Merenza 'n kaartje te nemen en het strekt zijn geleiders tot eer, dat zij een kaartje eerste klasse voor hem namen.

Zoo werd dus de Egyptische koning, verscheidene duizend jaren na zijn overlijden per spoor als passagier eerste klasse naar Caïro vervoerd.

Duitsche cijfers over de bezetting.

Wolff verneemt van welingelichte zijde, dat de Fransche-Belgische bezetting thans 87.000 man sterk is, van wie 80.000 Franschen en 7000 Belgen.

Frankrijk expedieerde voorts 10.000 en België 1000 spoorwegmannen naar het Ruhrgebied.

Ingevolge de terroristische maatregelen der bezettingstroepen zijn sinds het begin van Juli 92 personen gedood, 75.714 personen uit hun woningen verdreven, van dezen zijn er 71.145 uitgewezen.

Alleen in het Pruisische bezettingsgebied zijn 169 scholen met 1537 klassen door de bezettingsautoriteiten in beslag genomen.

Er werden 9 doodvonnissen uitgesproken, waarvan er tot dusverre één voltrokken werd.

Het resultaat der bezetting staat in geen verhouding tot dit militair machtsvertoon. Van 11 Januari 1923 tot 30 Juni hebben Frankrijk en België in totaal 478.700 tons kolen, 515.200 tons cokes uit het Ruhrgebied gehaald, d.i. nauwelijks het dubbele van hetgeen Duitschland vóór de Ruhrbezetting vrijwillig de eerste tien dagen van Januari geleverd heeft.

Rusland.

De *„Besboznik"* (de goddelooze) publiceert een decreet der sovjet-regeering, volgens hetwelk elke kerkganger een bewijs moet toonen, dat hij de kerkbezoekbelasting van een millioen Rb. betaald heeft. Degenen, die zich aan deze verordening onttrekken, stellen zich aan gevangenisstraffen en geldboeten bloot.

Mexico.

In Mexico is de toestand der Kath. kerk heel droevig.

„Zoo is het bijv. aan de Kerk of aan een geestelijk verboden particuliere scholen op te richten of te besturen. De wet verbiedt voorts de vestiging van kloosterorden, van welken aard, en voor wat doel werkend, ook.

De Kerken mogen geen eigendommen verwerven of bezitten. De gebouwen, voor den openbaren eeredienst bestemd, zijn het eigendom van Staat, die er vrijelijk over kan beschikken.

Ook bisschoppelijke residenties, rectoraten, seminaries, weeshuizen, colleges, kloosters en andere voor godsdienstige doeleinden dienende gebouwen zijn door de wet aan den Staat toegewezen.

Zoo kon men het droevig schouwspel beleven, dat kerken in stallen en drenkplaatsen, in pakhuizen en stationsgebouwen werden herschapen.

Een ander wetsartikel bepaalt, dat parlementsafgevaardigden geen bedienaars van eenigerlei godsdienst mogen zijn en dat ook geen geestelijke president kan worden.

De wet erkent geen juridische persoonlijkheid in de kerkgenootschappen. Zij geeft den Staat het recht het maximum aantal geestelijken in iedere plaats vast te stellen.

Voorts bepaalt zij, dat slechts een Mexicaan van geboorte bedienaar van een godsdienst in Mexico mag zijn en verbiedt zij aan godsdienstige periodieken eenigerlei beschouwing of mededeeling te publiceeren omtrent de daden van de autoriteiten des lands of omtrent de politiek der natie.

Geestelijken mogen slechts in gevallen van zeer nauwe bloedverwantschap erflatingen aanvaarden.

In Durango City is een wet afgekondigd, welke het getal geestelijken van elken godsdienst in den staat tot 25 beperkt. Tot nog toe waren in dat gebied ongeveer 250 katholieke priesters werkzaam. Deze zullen — een aantal van 25 uitgezonderd — elders een heenkomen moeten zoeken.

De gemoederen der bevolking zijn danig in beroering. Reeds bij de proclamatie van de wet heeft zij duidelijk haar misnoegen te kennen gegeven. Enkele weken voor het afkondigen der wet heeft nog een deputatie van vooraanstaande katholieken bij den gouverneur van Durango pogingen aangewend, om hem te bewegen de wet terug te nemen. Tegen [illegible] dan 3000 man voor het paleis van den gouverneur verzameld, om het verzoek kracht bij te zetten. Het kwam daarbij tot een bloedig treffen met de politie. Naar verluidt, werden er 3 politieagenten en 7 burgers gedood.

Amerika.

Hoelang en hoe vaak is aan de katholieken niet verweten, dat zij achterlijk waren op het gebied van wetenschap. Dit verwijt op zichzelf was reeds heel fraai, want het waren de anderen, die de katholieke wetenschap verhinderden zich te ontplooien.

De Katholieken wisten zich ten slotte van hun boeien vrij te maken en te toonen, wat zij ook op wetenschappelijk gebied vermochten.

Toen kwam een ander wapen in gebruik: men haalde de schouders op over die katholieke wetenschap, men boomde over vooroordeel en bekrompenheid en wat nog meer tot die litanie der vrijzinnigheid behoort.

Doch ten slotte kon men ook dit niet meer volhouden: hetgeen de wetenschap van katholieken en de katholieke wetenschap te zien gaf, was toch te goed om het als minderwaardig te kunnen voorstellen.

Doch nu begint de derde periode: niet alleen in Rusland, maar zelfs in de Ver. Staten wordt alle uiting van katholiek kennen en kunnen als schadelijk onderdrukt.

Te Dover, in den staat New York, was de groote katholieke encyclopedie in de stedelijke bibliotheek geplaatst. Een mooie gelegenheid, zou men zeggen, voor niet-katholieken om zich eindelijk eens op de hoogte te stellen van datgene, waarover ze zoo weinig weten en zooveel praten of schrijven. Doch zóó is het niet gegaan. Er kwamen protestanten bij het departement van Onderwijs tegen de aanwezigheid van dat werk in die voor ieder toegankelijke boekerij.

Te Belleville was de ramp nog grooter: daar werd de encyclopedie in de schoolbibliotheken geplaatst en dit maakte den toorn der vrijzinnigheid dermate gaande, dat de gezaghebbers last gaven, die boeken te verwijderen!

Terwijl de Katholieke encyclopedie in meer dan 4000 openbare bibliotheken en scholen aanwezig is, is men hier fanatiek genoeg, om zulk een bron van wetenschap te versmaden. De heeren moesten nu eindelijk maar eens duidelijk zeggen, wat zij eigenlijk verlangen, want zoo is het moeilijk aan hun verlangens te voldoen. Eerst vragen ze katholieke wetenschap, en als ze die krijgen, is het weer niet goed.

— Rudolf Schildkraut de „beroemde" tooneelspeler en elf zijner medespelers alsmede een theater-directeur zijn door een rechtbank van gezworenen in Amerika veroordeeld, omdat zij een onzedelijke stuk (het beruchte *„Der Gott der Rache"*) hebben uitgevoerd. Zij mogen 3 jaren niet meer optreden en moeten een boete van 500 Dollars betalen.

De veroordeelden gingen in hooger beroep. Een rechter heeft thans verklaard, dat het met de uitvoering van dit vonnis wel niet zoo'n vaart val loopen, omdat zulk een eisch sinds dertig jaren niet uitgesproken was en de desbetreffende wet reeds weer was ingetrokken.

Het zou echter wel eens kunnen zijn dat de onde wet weer voor den dag kwam. De spot met eer en deugd bereikt eens het toppunt en dat schijnt reeds bereikt.

De K. K. K. en de Kath. Kerk.

Rechter Martin Manton heeft dezer dagen een toespraak gehouden tot de studenten van St. Joseph College te Brooklyn, die hun examen hadden gedaan. De rechter verklaarde, dat de Katholieke Kerk in de Ver. Staten de grootste crisis van haar geheele bestaan tot dusver doormaakt, tengevolge van de aanvallen door *Ku-Klux-Klan*, die haar actie laat verrichten door gewapende gemaskerden. De vrijheid van de Kath. Kerk wordt bovendien aangetast door wetgevende lichamen in tal van oorden des lands.

Ook de Joodsche geetelijkheid klaagt over het optreden van de K.- K. K.- wegens de aanvallen op de Joden.

De K.- K.- K.- streeft er, zei rechter Martin Manton, klaarblijkelijk naar in de Ver. Staten een gezag te vestigen boven het wettige gezag, iets dat niet kan worden geduld. — zoomin door de verlichte protestanten in de Unie als door allen die gelooven in de waarde en onaantastbaarheid van de grondwet en de andere wetten in de Unie.

Inspectie der Belastingen.

[illegible] slagregeling van de grondbelasting voor het vijfjarig tijdvak 1924/1928, vestigt ondergeteekende de aandacht van eigenaren van onroerende goederen op de bepaling van het eerste lid van artikel 92 van de keur, houdende bepalingen omtrent de straatpolitie en andere politievoorschriften op het eiland Curaçao (P.B. 1917 No. 11). luidende aldus:

„De eigenaar van een gebouw of „getimmerte in het eerste of stads- „district is verplicht te zorgen, dat: „a. het aan den openbaren weg ge- „merkt wordt met het nummer, dat „daarvoor door den Inspecteur der „Belastingen bepaald is;
„b. dat het daarop geplaatste num- „mer in goed leesbaren staat onder- „houden blijft."

Curaçao, den 19n Juli 1923.

De Inspecteur der Belastingen,

4—4 *H. Statius Muller.*

Bekendmaking.

De verkoop van juweelen en van Gouden en Zilveren voorwerpen, ter Spaar- en Beleenbank van Curaçao beleend van den 1sten Juli 1921 af tot en met 31 December 1921, onder **No. 9328 B** tot en met **No. 7914 C,** zal plaats hebben op Donderdag den 23 Aug. a. s. en volgende Donderdagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao den 18e Aug. 1923

De Voorzitter

14 H. J. Cohen Henriquez.